

INSERTIUNI:

se plătesc cu prețuri foarte reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa redacției și acelea nu se înapoiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITĂȚEA

ABONAMENT:

Pe an 6 cor. pe 1/3 an 3 cor.

Pentru plugari—țărani pe an 4 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe an 16 franci.

Un număr costă 12 bani.

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Salutul Ligei.

Cu ocazia sosirii studenților italieni în București, „Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor“ a lansat următorul salut oaspeților italieni:

Italiei și studenților ei.

Salve, Magna Parens!

Bine ați venit, o studenți italieni, pe pământul României libere și independente.

Inimile și sufletele noastre vă primesc și vă salută cu iubirea caldă a Românilor, care își cunoaște frații și binevoitorii.

Sunteți, o Italieni, într-o țeară și în mijlocul unui popor, al cărui cult și venerațiune pentru *Santa Roma intangibile* au născut odată cu formațiunea conștiinței a Românilor și legăturilor lui de înfrățire latină.

Vă iubim de mult, feciori de frunte ai frumoasei Italii!

Țeara voastră, grădina a Europei, a fost pictată și cântată, cu toate mândrețele ei, de cronicarii și de poeții noștri, — încă din timpurile în cari, de-asupra tuturor țărilor române, apăsa greu ceea-ce Dante, incomparabilul Florentin numește *la grande angoscia* marele chin al luptei pentru viață.

Ca să veniți la noi, o tineri ostași ai științei și ai dreptății, ați străbătut munți, riuri, văi și câmpuri, toate pline de amintirile neșterse ale marilor vostri strămoși.

Frumoasa Veneție și superba Geneva, deșteapta Pisă și comerciala Ragusa, Florența, *la piu nobile città del mondo*, și Roma-Mamă, Ierusalimul Neo-latinilor, au lăsat aci, din secolul XI-lea și până în timpurile noastre, suvenirii cari s'au întins eterne pe țărmurile române ale Mării-Negre, în Carpații Gorjului și ai Transilvaniei, pe câmpiile fertile ale Banatului timișan și, mai cu seamă, pe undele de atâtea avuții purtătoare ale bătrânei noastre Dunăre.

Cetiți, o voi mândră speranță a Italiei de mâne, cetiți vechile hârtii ale *Băncei din San-Georgio*; cetiți miile de documente ale *Vaticanei* și dispacciele baililor Veneției, — și veți vedea câte din avuțiile fără număr ale pământului iomănesc au plecat în evul mediu și în timpurile moderne spre splendidele orașe ale Italiei.

Uitați-vă la țăranul Carpaților Transilvaniei și la țăranul Dunărei române; aduceți-vă aminte de Columna, care, de 1800 de ani, stă neclintită în Forul lui Traian la Roma; ascultați cuvintele ce sboară de pe buzele noastre; priviți-ne figura, gesturile, portul și sunt sigur că veți zice, o suflete gentile și generoase: »minunea latinității și romanității nu stă în apusul Europei, ci în răsăritul ei!»

Și veți zice, o studenți italieni, după ce ne veți cunoaște mai bine, — veți mai zice cu mirare și cu iubire, cu admirațiune și entuziasm:

— Nimeni nu a arătat mai bine, de cât Românii dela Dunăre și din Carpați, dela Nistru și din Balcani, puterea de rezistență a rassei latine, și a ei nemuritoare vieță!

Gândiți-vă la câte au suferit Latinii dela Dunăre și din Carpați, frații vostri de sânge și de limbă, și iubiți, o inimi gentile și oneste, iubiți România și Româniea, aceasta insulă de nobilă latinitate, care, sute de ani, mai mul decât scumpa-vă Italie, a fost, earăși după vorbele nemuritoare ale marelui, vostru Dante, *nave senza nocchiero in gran tempesta*, navă fără conducător în marea tempeastă a valurilor de popoare streine, barbare, dușmane, cotropitoare.

Iubiți, o Italieni, fericirile scum câștigate și durerile țără de număr ale neamului românesc!

Ascultați în munții României ce spune doina Oltului mănios și spumante, și ce spune frunza sonoră a stejarului carpatin!

După-ce veți fi cunoscut bine ce au fost și ce sunt toți Românii; după-ce inimile voastre se vor fi înduioșat adânc la auzul acelu geamăt de suferințe, care se ridică din paginile istoriei tuturor Românilor, *lango, lontano, peangevole, stanco*, cum zice genialul vostru Carducci; și după-ce, la cunoașterea completă a suferințelor României, veți fi suspinat zicând cu Dante cuvintele adevărate și sublime:

..... i tuoi martiri
A lagrimar mi fano tristo e pio, —
e peste puțință să nu simțiți, că o iubire nețermurită pentru toți Românii, frații vostri, vă inundă inimile tinere și calde; e peste puțință, ca să nu lucrați cu ei și pentru ei, așa cum Umanitatea și sfânta Dreptate vă ordonă; e peste puțință, ca să mai ascuți vre-odată gura minciunei *bocca che sente de fiele!* — și vorba reuțății care, *se biasima onora, quando lode inzozza.*

Căutați, o suflete tinere și entusiaste, căutați de cunoașteți România și Româniea! — eată ce vă roagă cu frățească și nesămuită căldură Românii din regatul României libere și independente.

A ne cunoaște bine, va să zică a ne iubi mult!

Și ne veți iubi, o Italieni; simțim aceasta în bătăile și în dorul inimilor noastre!

Vă veți întoarce cu bine în frumoasa voastră patrie!

Sub cerul albastru și în aerul dulce al Italiei voastre, pe colinele pline de portocali dela Neapole, pe piețele și forurile Eternei Rome, în lagunele Veneției, prin palatele de marmoră ale Genovei și Florenței, în docta Bolonie

și pretutindeni, *dall' Alpi allo Stretto*, din Alpi până la Far, spuneți, studenți italieni, spuneți și cântați cu vocile voastre tinere și puternice, cu simpatia irezistibilă a etății voastre, povestiți și trâmbițați iubirea noastră pentru Italia; afirmați legăturile noastre eterne cu marea familie latină a Apusului european, arătați voința noastră nestrămutată de a colabora latinamente spre binele omenirii și spre gloria civilizațiunei.

Faceți aceasta, o feciori de frunte ai frumoasei Italii, — și generațiile viitoare vor zice, că voi, Latinii dela Tibru, ați sêrbat la începutul secolului XX-lea cu Latinii Dunărei *romanele triumfuri*, cântate de Virgiliu.

Bine ați venit, o studenți italieni, pe pământul României libere și independente!

Comitetul central al Ligei.

Congregațiunile de toamnă.

Comitatul Caraș-Severin a ținut adunarea generală de toamnă a sa în Lugoj, la 6 l. c.

Și noi recunoaștem cu plăcere, că în viața municipală bărbații Români de acolo sunt cei mai aprigi apărători ai poporului. Modul și motivele cu cari sar în ajutorul celor nedreptățiți este bărbătesc și întemeiet, și isbutesc de multe-ori a delătura fărădelegile și apucăturile stângace ale multor funcționari mai mari și mai mărunți. Laudă lor!

Dacă toți membrii municipali români din comitatele diferite ale țării numai pe jumătate ar imita pe frații din Lugoj, rezultatele ar fi îmbucurătoare. Vieța în comune și municipii ar deveni mai suportabilă și poporul nu ar fi de tot istovit și desnădăjduit în dreptele lui treburi de bine obștesc.

Cu interpelația d-lui Tomici nu ne ocupăm, pentru-că nu știm motivele ce l-au încălzit pe D-sa, a o face, de nu cumva votul care'l va fi dat pentru Mangra. La acelea, credem, că-și va primi răspunsul dela cei atacați. — Că presa este cel mai puternic scut pentru libertățile personale o acceptăm și noi, acceptat acest principiu, nu mai incăpe: dacă, doară, vezi-că, noa-că și alte supoziții, cu cari se intenționează punerea oarecărui scăluș, nici odată și sub nici o împrejurare! Tema aceasta este atât de vastă, încât merită de altcum a fi sulevată la timp și loc bine potrivit.

Lăsăm să urmeze obiecțiunile bine chibzuite a tuturor vorbitorilor ce s'au perondat în această congregație, dând imbold și altor membri municipali de a-i urma întocmai.

Ca primul — după ascultarea raportului vice-comitelui — ia cuvântul

dl Coriolan Bredicean, care zice cam următoarele:

»*Incassarea dărei publice se se sisteze, până nu se deschid târgurile*, căci unul dintre cele mai puternice isvoară de câștig ale poporului din comitatul nostru e prăsirea vitelor, ear în anul acesta în urmarea grasărei boalei de vite nu numai că nu a putut avea bietul popor venit din vite, ci fiind silit a le ținea în dricul verei cu nutreț în grajd, a sêrăcit de tot; ear de vândut așa cum le-a scos până acuma cu chiu cu vai, nu are unde să le vândă, fiind târgurile închise. Istovit est mod poporul și adus la desperațiune, dacă i-se pun și cleștele execuțiunilor forțate, trebuie să piară și când e, ca să aleg, ca ori statul să crepe, ori poporul, eu las pe primul, și salvez existența poporului. Cu atât mai vârtos, căci statul își poate ajuta și cu împrumut, până când agromomul azi și de credit e sleit. Și ce preț ar și putea scoate executorii de dare vinzând pe cale licitațională vitele celor ce sunt datori cu porție? Un bagatel, mai nimic! Estmod poporului i-s'ar vinde tot capitalul economic investit în vite, pe nimica, statul ar căpeta tot nimica, restanță de dare tot ar rămânea, deci urmarea ar fi ruinarea totală a poporului. Propun deci, ca să fie îndrumat dl vice-comite a exopera sistarea încassării pe cale execuțională a dărei în acele părți ale comitatului, cari au fost atinse de boala de vite și de urmările ei.

Lipsește din raportul d-lui vice-comite un cas grav, în ce privește siguranța și libertatea personală. Casul din Valeadieni, unde »domnii gendarmi« ear au vârsat sânge din sângele nostru. Parcă generositatea neertată, cu care s'au tractat casurile dela Mehadica-Corniareva, unde ear asupra celor împușcați, asupra neamurilor și prietenilor a căzut osânda lezei și nu asupra celor ce au vârsat sânge de cetățean nevinovat, — parcă această procedură a servit de încurajare și sumuțare respectivilor nepăzitori ai ordinii și liniștei publice, căci acum la Valeadieni nici semn nu-i de opunere cu forța sau atac închipuit, ci de o idilă nocturnă cu joc, cu fete și totuși ținește sângele de pacinic cetățean, bine înțeles: român. A nu lua în samă așa un cas revoltător, a nu raporta despre acela, la aceasta întru adevăr se recere un curaj, care mă dispensează de critică, ci de aceea așteptând răspunsul d-lui vice-comite îmi susțin dreptul a reveni.

Atâtea surprinderi ni-se ivesc zi de zi pe terenul încătușerii libertăților publice, deosebit față de naționalități, încât de timpuriu află de bine a întreba pe dl vice-comite, că oare nu a dat, sau nu au primit organele noastre polițiale îndrumări ori instrucțiuni, ca să expulzeze pe fiecare cetățean, care de dragul unității naționale de stat, nu voeste să se lapede de limba și nația sa și nu voeste a înveța la poruncă limba statului. Căci după cele întemplate cu redactorii din Chichinda și Timișoara, de oare-ce și noi trăim într'un comitat așa numit de naționalități, procedura contrară lezei și ordinațiunei ministeriale de expulsare și la noi e aproape să bată la ușă. Nici noi Români nu am trăgnit și nu trăgnim de responsa-

— **Șapte precepte pentru școlari.** Senatul orașelului Reggis Emilia, ai cărui locuitori sunt aproape toți social-democrați, a dat pe seama copiilor de școală următoarele șapte precepte de mare însemnătate în viața omului.

I. Iubește-ți conșcolarii, fiindcă ei îți vor fi în viață soții de muncă.

II. Iubește știința, care îți este nutre-mentul spiritual; iubește-ți învățătorii întocmai ca pe mama și pe tatăl tău.

III. Fiecare moment al vieții tale folosește-l spre ceva lucru bun; seamănă sămânța bunătații.

IV. Stimează bărbății buni și femeile vrednice, stimează tot omul, ca pe tine însuși. Nu ingenunchia înaintea nimenuia!

V. Nu pismui pe nimenea, nu supăra pe nimeni. Cuvântul răsunare se-ți fie necunoscut. Nu lăsa din dreptul tău și nu suferi opresiunea.

VI. Nu fi laș, ajută celui slab, iubește și stimează dreptatea!

VII. Nu-ți uita că tot ce este bun în aceasta lume, este rezultatul muncii. Cine trăiește în aceasta lume fără lucru, răpește adevăratele drepturi ale omului diligeut.

Frumoase precepte! Cât de mult ar contribui și la educarea poporului nostru dacă s'ar păstra cu sfințenie aceste precepte și mai ales al V. și al VI.

— **Gunoiu pentru florile din vase.** Cel mai bun gunoiu pentru florile din vase, este cel de vacă și de oaie. Dar' fiindcă aceste gunoaie nu se prea amestecă curând cu pământul și pe lângă aceasta mai răspândesc și un miros neplăcut, ba pot lăți întrucâtva și necurățenie în casă, s'a aflat un mijloc mai practic pentru gunoie, prin topirea numitelor gunoaie în apă ceva caldută. Eată cum: Să ia anume un vas cu apă, în care se pune gunoiul trebuit într'o corfiță deasă sau într'o cârpă, unde se lasă până când se topește bine. Cu apa aceea apoi se udă florile, ca și cu cea de fântână sau din riu. Pentru-ca topitul se se facă mai repede, se mișcă mereu gunoiul din corfiță sau cârpă, până când rămân în acelea numai părțile mai tari, cari nu se pot topi (disolva).

— **Versuri jidovești — melodie unghurească.** Din lungile rapoarte despre sărbările kossuthiste, din diferitele ținuturi aflăm, că în sinagoga jidovească din un oraș de dincolo de Tisa, s'a cântat, la slujba bisericăscă, ținută în amintirea lui Kossuth, niște versuri jidovești cu melodia lui »Kossuth Lajos azt izente«. Astfel și-au dovedit Jidovii încuscrirea cu Maghiarii. Mutatis mutandis, dacă Mangra și cu sateliții sei din Arad, cântau »Deșteaptă-te Române« pe melodia lui »Kossuth Lajos azt izente«, se făcea mai multă vorbă despre kossuthismul lor și astfel împăcau și capra, scăpau și varza, și era și kossuthismul maghiar cinstit și caracterul românesc — batjocorit.

— **Nouă țară bogată în aur.** O astfel de țară s'a descoperit de curând în America și se chiamă Sdaho. Despre ea se povestesc lucruri extraordinare. Pe lângă lucrul cel mai simplu și mai comod poate câștiga un săpător de aur 1000 dolari pe zi. O tonă (1000 kilograme) de cuarț amestecat cu aur conține aur în valoare de 50,000 dolari. Drumul însă și mijloacele prin cari vântorii de aur ajung la acest pământ bogat sunt foarte primejdioase. Ca să ajungi acolo, trebuie să treci peste o mulțime de ape și trebuie însuși să-ți faci pod peste ele, ceea-ce numai noaptea o poți face. Ziua țara întreagă e plină de zăpadă moale, în care omul și dobitocul de sigur se cufundă și se înecă. Mulți și-au aflat moartea pe câmpiile albe de zăpadă așa de tare, că poate suporta pe suprafața ei mai mulți oameni, fără să se rupă stratul de gheață. Ajungând în sfârșit pe pământul mult așteptat, ai să lupți cu oameni sălbatici, cari locuiesc acolo, lupte grele pe moarte și pe viață, căci locuitorii băștinași nu sunt prea ospitali față de străini, lacomi de a se îmbogăți adunând aur. Dacă treci peste toate probele acestea, atunci în sfârșit te poți îmbogăți.

DIVERSE

Legenda ceaiului, după un scriitor chinez. În secolul al șaselea al erei creștine, un fiu al regelui Indiilor orientale cu numele Darma, ajuns la țermurii Chinei pe un vas de o formă curioasă. El luase hotărârea de a se face stăpân peste natură și de aceea nu mânca decât rădăcini și nu bea decât apă de izvor. Durmea foarte puțin și era totdeauna trist. Tocmai când ajunsese la țermurii Chinei îl apucă somnul și adormi. La deșteptare-i furios că dormise mult, ca cel mai din urmă Chinez, întrebuița un mijloc extrem pentru a nu mai cădea în greșala aceea. Iși tăia pleoapele, le arunca jos și juca pe ele. În ziua următoare venind iarăși la locul în care își tăiasse pleoapele, găsi în locul lor un arbore mic și necunoscut. Uimit de aceasta minune, rupse câte-va foi din el, le mânca și găsi în ele un gust strein, un miros minunat, care îi deteră îndată o putere nouă; nervii i-se întăriră și se simți mai înveselit în sufletul lui. Mâncase câte-va foi de ceai și găsi în modul acesta un mijloc, de a nu mai putea fi biruit de somn. De-atunci datează ceaiul.

Albumul lui Goethe. Faimosul album al lui Goethe, care formează cea mai prețioasă colecție de autograte cunoscute și care dispăruse după moartea poetului, se află neatins în biblioteca unui amator austriac. Acest album compus din 1800 de pagini, conține peste 3500 de iscălituri ale savanților, scriitorilor, damelor celebre, oamenilor de stat, principilor. El fusese dat lui Goethe de un baron de Barkana, personagiu original, jumătate european, jumătate asiatic, care fusese amestecat în cea mai mare parte a intrigilor curții-lor germane.

„Donau“

societate de asigurare concesionată în Viena.

Asigură în condițiunile cele mai avantajoase:

a) **Contra daunelor de foc**, edificii de locuit și de economie, magazine de mărfuri, mobile, îmbrăcăminte, rufe, **cară și vite** de tot soiul, produse de câmp și de recoltă.

Asigurare favorabilă în pausal și în condiții avantajoase, mai departe: biserici, școli, edificii parohiale și edificii domeniiale, stabilimente de fabrici, mori etc.

b) **Pe viața omului** în combiațiuni deosebit de favorabile, capitalele asigurate se pot tolosi atât pentru asigurarea viitorului familiei (cas de moarte) cât și în cazul ajungerii unei etăți fixate a asiguratului și anumit după patru prospecte deosebite.

Informațiuni se dau și oferte se primesc la „Dacia“ institut de credit și economii, societate pe acții în Orăștie ca **Agentură principală**.

„DACIA“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12 lângă posta regească).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) *depuneri* fără anunț până la 100 cor. 5½%.

b) *depuneri* mai însemnate cu anunț de un an cu 6%.

c) *depuneri* făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6%.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezoluează fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii sau obligații cu cavenți.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță ipototecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arêndează și exarêndează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Direcțiunea.

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

in Orăștie Szászváros.

Opuri —
Bilete de log.
Broșuri —
Circulari —
Bil. de vizită
Invitări —
Bilanțuri —
Acții —
Cap. de epist.
Placate —
Ord. de dans
Adrese —
Compturi —
Note —
Preț Curent.
Anunțuri —
Registre —
Imprimate —
Couverte —
Bilete de cun.
Etc. etc. etc.

Există deja de 14 ani și este pro-văzută cu tot felul de material necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva“

pe lângă că efectuește ori-ce comande repede și cu prețuri moderate, se îngrijește totodată ca toate acelea să fie estetic lucrate și fără erori.

Până de present se bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acuratețea cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca unica tipografie românească în acest mare comitat, se roagă de binevoitorul sprigin al celorlalte institute rom., precum și al privaților.